

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre ... 600 Le
Fél évre ... 300 Le
Negyed évre ... 150 Le
Havonta ... 50 Le

Hirdetések díjazás szerint

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Buourastiban 50 banival
több.

Magyar elégtétel.

Fényes elégtételt kapott egy utódállambeli magyar politikai tömörülés: kimondták, hogy annak feloszlata törvényellenes, tehát meg kell szüntetni ezt a törvényellenes tiltó végzést és a Magyar Párt működhet szabadon, senki akadályt utjába nem gördíthet. Mindez történt Jugoszláviában, most, az 1924-es esztendő szeptember havában, a demokratikus, megértő és liberális új Davidovics-kormány első politikai ténykedéseképpen.

Ennek a politikai lépésnek az a súlyos nagy igazsága van, hogy végre mégis csak be kell látni minden uralmon levő kormány-nak, hogy a kisebbségi kérdés ma már égetően fontos problémává izmosodott, a kisebbségekkel mindenkoron számolni kell, ma már nem lehet csendes pipaszó mellett, vagy Jánusarcu diplomatáskodással napirendre térni széles népre-tegek életlehetősége felett. A kisebbségi kérdés gyors és igazságos megoldásának rendkívüli szükségességét és nagy horderejét az utódállamok közül elsőnek a szomszédos Csehszlovákia fogta fel. Ott jogokat adtak a magyar-ságnak és ma már a magyar képviselők és szenátorok számárányukhoz mérten ülnek benn a prágai parlamentben, ahol feltéke-nyen vigyáznak arra, hogy a ma-gyar nyelv és a magyar kultúra ellen ne követhessenek el súlyos támadásokat elvakult sovén vidéki kiskirályok. Jugoszlávia most szabadult az évekig lidércnyomás-ként ránehezedeő zsarnok Pasics-kormány iszonyu nyomása alól. A demokratizmus, szabadság, egyen-lőség és jogtisztetés azok a jelsza-vak, amik helyet szorítottak ma-guknak a jugoszláv közéletben és amikről nem lehetett kitérés. El-ső lépés volt a Magyar Párt mű-ködésének újra való engedélyezé-se és ezt sorra fogja követni több törvény és rendelet, amely mind a kisebbségi kérdés radikális meg oldását célozza és amelyeknek el kell majd jönniök, mert nincs és nem is lehet más politika.

A centralisztikus beolvasztó po-litikának örökre vége. A békeszer-ződések az utódállamoknak a ma-gyarságot nem teherként ad-ták, de velük nem is engedelmes, könnyen gyurható anyagot juttat-tak az új nemzeti államoknak. A magyarság életképes, erőteljes népkisebbség, annak szokásait, kulturáját és nyelvét nem lehet elvenni. Jugoszlávia és Csehszlo-vákia most példát mutattak és ezt a példát akarva-nemakarva min-den utódállamnak követnie kell.

Francia támadás Apponyi ellen.

A kisantant nem válaszol Magyarország delegátusának beszédére. — A magyar szanálás a Népszövetség előtt

(Genf, szeptember 10.) Appo-nyi Albert gróf általunk nagy vo-rásokban már ismertett beszédé-ben hangsúlyozta, hogy a kisebb-ségi szerződés megkötésekor min-den állam szabad elhatározással járhatott el. A szerződés szerint egyes államok nem léphetnek köz-be a rokon-kisebbségek érdeké-ben, azonban jogosultak felhívni a Népszövetség figyelmét a kisebb-ségeket védő szerződésekre. Ez az eljárás összefér az érdekelt álla-mok szuverénitásával. Enélkül továbbra is fennmaradna a lelkek nyugtalansága és nem tudnák a nemzetiségi kérdéseket megoldani. Annak hangsúlyozása mellett, hogy Magyarország három és fél millió magyart veszített el, kijelen-tette, hogy mindenkor aláveti ma-gát a nemzetközi törvényszék dön-tésének. Apponyi kijelentését az ülés nagy tapsal fogadta. Appo-nyi Albert hatalmas beszéde mint az előrelátható volt, a maga érte-kének megfelelően magyarán *ér-deklődést keltett*. A világsajtó ál-talában rokonszenvesen foglalko-zik Apponyi beszédével, de a pári-si lapok túlnyomó részben *támad-ják a beszédet*, úgy a cikkeik ci-mében, mint a kommentárjaikban.

A Temps genfi tudósítója előtt kü-lönben Apponyi beszédére Duca román külügyminiszter is nyilat-kozott, aki kijelentette, hogy a *kisantant delegátusai épenugy nem válaszolnak a beszédre*, mint ahogyan nem válaszolnának a franciák sem, ha Bethmann-Holl-weg volt német kancellár támadná a békeszerződéseket.

A Népszövetség különböző bi-zottságai ma folytatták munkájuk-at. A pénzügyi albizottság ma tár-gyalta *Magyarország pénzügyi szanálásának kérdését*. A magyar költségvetést pontról-pontra meg-vizsgálták és elhatározták, hogy az aranykorona szorzószámának rendszerét megváltoztatják. Megállapították, hogy a drágaság csökkeni fog Magyarországon, mert a ko-rona belső vásárló ereje követni fogja a külső vásárlóerő emelkedé-sét. A leszerelési kérdést tárgyaló bizottságban ma délelőtt élénk vita indult meg. Elsőnek Tánczos Gábor altábornagy, Magyaror-szág képviselője szólalt fel, aki hosszabb beszédében azt kívánta, hogy a kémiai hadviselésben, ha ezt már eltörölni nem lehet, akkor legalább a gázvédő eszközök al-kalmazását az egész emberiség számára hozzáférhetővé tegyék.

lennek meg a tárgyalásokon.

Benes tavalgy még a zsakett-hordók közé tartozott. Idén neki van a leglessebb, legszűkebbre sza-bott zakója s mikor a cseh delegá-ció nevében elhelyezi szavazatát az elnöki emelvényen álló urná-ban, büszke öntudattal s meggar-tottan halad el a terem plénuma előtt. Minden lépésén látszik, hogy a népszövetségi mult tanácsulé-sen elnöki tisztet töltött be. Vi-szont Titulescu, a londoni román követ, aki szintén itt van, mintha egy árnyalattal kevésbé választé-koosan öltözködne, mint akár még a télen, a londoni népszövet-ségi tárgyalásokon.

Elkedvetlenedésről regél a tá-ma s valóban az ülések tartama alatt hosszan néz percekik maga elé, anélkül, hogy bármire vagy bárkire figyelne. A román delegá-ció másik tagja, Vacarescu Helén, a költő, nemzetközi konferen-ciák karikaturistáinak céltáblája, aki olyan buzgalommal s érdeklő-déssel vett részt a magyar albi-zottság zárt ülésein a tavalyi pá-risi népszövetségi kölcsöntárgya-lások alkalmával, Vacarescu kis-asszony jobb színben van, mint va-laha s a közgyűlés legbuzgóbb lá-togatói közé tartozik. A kisen-ten te másik két külügyminisztere Marinkovics és Duca egészen csöndesek, halgatagok, szemmel láthatóan nagy és fontos ténye-zői a mostani népszövetségi gyű-lésnek, szinte nesztelenül járnak-kelnek, de látszik rajtuk, hogy azok közé tartoznak, akiknek most kezükben van a népek sor-sának irányítása.

Ellenforradalom Szovjetországban.

(Konstantinápoly, szeptember 10.) Szovjetország területén számos helyen forradalmi jelensé-gek veszélyeztetik a szovjet ural-mát. A bolsevik kormány a felke-lések miatt az egész Kaukázus te-rületére kihirdette az ostrom álla-potot. A szovjet-kormány csapa-tai sok helyen harcban állanak a fel-kelőkkel és különösen heves har-cok folynak Asszerbaidzan, Da-gestan és Kuban tartományokban. A fölkelőknek is vannak lokális si-kereik és így sikerült megszálla-niok a transkaukázusi fővonalat.

Ahol Európa békéjét kovácsolják...

Genf, a Népszövetség főhadiszállása. — Hogyan festenek a népszövetségi delegátusok — ünnepi köntösben. — Pillanatképek a kisenfente diploma-táiról. — A büszke Benes és a rosszkedű Titulescu.

(Genf, szeptember 10.) Teljes gözerővel, nagy-nagy komolysá-gal folyik a tanácskozás Genfben Európa jövő politikája, jövődő boldogulása fölött. A nagy-ágyuk, Macdonald és Herriot, már oda-hagyták Svájcot, de az országok delegátusai mind ott maradtak, hogy Európa sorsának két intéző-je által megmutatott irányban ha-ladva, a végleges megállapodást precizirozzák. Európa szemé fel-figyel rájuk, hiszen az ő megegyezé-süktől függ, vajjon a sokat szen-vedett világ végre a nyugalom, a béke mesgyéjére lép-e. És e nagy jelentőségű tanácskozások közé-pette érdekesek azok a megfigye-lések, amelyek a Népszövetség delegátusainak külsőségeit raj-zolják meg, s ezek között elsősor-ban a *kisenfente vezérett*. Genfi tudósítónk erről ezeket írja:

Itt van Genfben első sorban is teljes létszámban s a megszokott összeállításban a cseh delegáció, Benes vezénylete alatt, aki mellett Osusky párisi cseh követ játssza a főszerepet. Benesen azok, akik évek óta figyelik közszereplését, érdekes változást figyelhettek meg — *külső tekintetben*. Két év-vel ezelőtt még elhanyagolt külse-jével tűnt fel a nemzetközi konfe-renciákon, ma azonban a *fiatal diplomaták legelegánsabbjai közé tartozik*.

Általában három öltözködési divatot lehet megkülönböztetni a közgyűlés tagjai között. A fiatal-labbak között a csikos nadrág s a rövid fekete zakó hódít, a kö-zépkorúak feszes zsakettben jár-nak, míg az idősebbek vagy tiszta Ferenc József-kabátot öltenek, vagy egyszerű uccai ruhában je-

Temesvárra érkeztek a kémkedési pör felmentettjei. Érdekességek a sibiui főtárgyalásról.

(Saját tudósítónktól.) A Nagy, székben lefolytatott temesvári kémkedési pör egyik érdekes alakja: dr. Körner József ügyvéd, akinek agilis buzgósága nagy mértékben közrejátszott a felmentő ítéletről meghozatalában, s aki Szundthäuser, Chambre és Falb vádlottakat védte, ma Aradon tartózkodott és a Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott vele. Az ügyvéd elmondotta, hogy a megvádolt Östreicher családja mindent elkövetett, hogy Östreicher ártatlanságát bebizonyítsa és az agent provocateurok vádaskodását rágalomnak minősítse. A már leközölt ítélet csak annyiban szorult helyesbítésre, hogy Östreicher amnesztiát kapott és így felmentő ítéletet nem is hoztak ellene. A pör legártatlanabbul szemlélő hőse Sundthäuser postatiszt viselő volt, akinek semmi szerepe nem volt az egész ügyben, csupán a hatósági félreértés ültette a vádlottak padjára. A megvádolt ember fényes elégtételt kapott: a hadbírósg egyhangulag felmentette és azonnal szabadlábra helyezte. A hírhedt pör négy felmentett, illetve szabadonbocsátott vádlottja már ismét Temesváron van és mint egy rossz álomra tekint vissza a nagy port felvert kémkedési pörre.

Két letartóztatás Veér Imre szökése miatt

„Egyszerű utazás” vagy fogollyszökteies volt-e a köztársasági vezér menekülése?

(Budapest, szeptember 9.) Mint ismeretes, Veér Imrének, a magyar köztársasági párt vezérének repülőgépes szökése után néhány nappal a budapesti rendőrség kommiunikét adott ki, amely szerint az elmenekült köztársasági vezető szabályos utlevéllel utazott el Budapestről, s „egyszerű utazását” nem lehet szökésnek tekinteni, mert Veérnek joga volt külföldön gyógykezeltetni magát. Ujabb néhány nap telt el a kommiuniké megjelenése után, s ekkor váratlanul érdekes fordulatot vett a Veér-ügy, amelynek ez a legújabb eseménye legalább is ellentmond a hivatalos kommiunikében leszögeezett ténymegállapításoknak. A rendőrség ugyanis — mint budapesti tudósítónk jelenti — letartóztatta Váradi Arisztid rendőrfogalmazót, aki Veér Imre számára az utlevelet kiállította, s aki időközben állásáról is lemondott, továbbá Molnár Endre gyógyszerésztan hallgatót, aki az utlevél-ügyben eljár — fogollyszöktetés miatt. Rajtuk kívül beidézték a rendőrségre Walther tüzérszázadost,

Veér Imre testvérbátyját, Sándor, Fülöp vállalati vezérigazgatót, valamint a Kazinczy-Egyesület egész vezetőségét. Talán nem érdektelen feljegyezni azt a történelmi tényt, hogy a kihallgatott

Walther tüzérszázados, Veér Imre bátyja az a tüzértiszt, aki annak idején a kormányparancsra hűségesen engedelmessé, ágyú-tűz alá vette a magyar főváros elöl vonuló IV. Károly királyt.

Csütörtökön indul Arad magyar küldöttsége Bucurestibe. Deputáció a közoktatástügyi miniszterhez az aradi katolikus gimnázium érdekében.

(Saját tudósítónktól.) Mint már jeleztük röviden, csütörtökön reggel indul utnak Bucurestibe az aradi katolikus hitközség küldöttsége, amelyben Zima Tibor országgy. képvis. vezetésével Boros Iván dr., Zombory László dr. kat. népszövetségi igazgató, Fischer Aladár, az aradi katolikus gimnázium igazgatója foglalnak helyet, hogy az aradi katolikus gimnázium nyilvánossági jogának visszaadását kérjék az illetékes minisztériumtól. Csütörtökön indul utnak a küldöttség, s mi féltő gonddal, remegő lélekkel kísérjük utjukon a magyar argonautákat, akik a magyarság politikai szabadságának és a magyar iskolák megmentésének, önállóságának aranygyapjáért kelnek utra. Kívánjuk, hogy siker koronázza fáradozásaikat, s az aradi katolikus gimnázium régen óhajtott nyilvánossági jogával térjenek majdan vissza. A magyarság lelke majd őrt áll ott, ahol a küldöttség, e néhány igazakaratu magyar — le-

érkezve Bucurestibe — a magyarság érdekében, a magyarság jogainak megadásáért s egyben az alkotmány rendelkezéseinek megvalósításáért fognak minden erejükkel, akaratukkal és tudásukkal küzdeni. És hisszük, reméljük, hogy a csütörtökön utnak induló küldöttség ott lenn Bucurestiben tárt ajtókra, megértő emberekre, belátó politikusokra talál, s hisszük, hogy Anghelescu miniszter teljes egészében magáévá teszi a deputáció kívánságát, megadja az aradi katolikus főgimnáziumnak élető erejét, a nyilvánossági jogot, hiszen nem kegyelem, nem ajándék ez, hanem immár az alkotmányban gyökerező igazságos jog. Meg kell, hogy kapja a küldöttség a leghatározottabb ígéretet, kérelmének feltétlen teljesítését, mert most már a magyarságot nem szabad, hogy új csalódás érje. Bizó hittel tekintünk Arad magyar küldöttségének csütörtöki útja, a Bucurestiben végzendő missziójuk sikere elé.

Véget ért a kamarák országos kongresszusa.

A háromnapos tanácskozás nagyjelentő sűrű határozatai.

(Saját tudósítónktól.) Hétfőn, kedden és szerdán tartották meg Oradea-Maren (Nagyváradon) a romániai kereskedelmi és iparkamarák országos kongresszusát. A kongresszus megnyitására már beszámoltunk és jelentettük, hogy a megnyitó ülés nagyrészt általános vitákkal telt el. A kongresszuson Aradot Zima Tibor kamarai képviselő, kereskedelmi és iparkamarai főtitkár, dr. Falus Lajos és dr. Balogh Endre kamarai titkárok képviselték. A kongresszus további ülésének érdekes eseménye volt Constantiu bucarestii kamarai tag felszólalása, aki az üzlethelyiségek bérletének kérdéséről beszélt. Kijelentette, hogy a kereskedelmi miniszter egy ígérete szerint hajlandó olyan intézkedés kiadására, amely megnyugtathatja azokat a kereskedőket, akik hosszabb időn át tartottak egy üzlethelyiséget elfoglalva. A rendelkezés olyan kereskedőkre vonatkozik, akik egy helyiség hosszabb időn át való elfoglalásával növelték a helyiség értékét. Ezek a kereskedők csak megfelelő kártalanítás ellenében lakoltathatók ki. Amennyiben azonban valamelyik kereskedő konkurrensé igérne magasabb bérösszeget a helyiségért, választott bíróság döntene. Constantiu javasolta, hogy ebben az értelemben interveniáljanak a kereskedelmi miniszternél

és kérjék, hogy ezt az ígéretét váltsa be. Constantiu javaslata ellen többen felszóltak, akik azt hangoztatták, hogy a kereskedők között is jelentékeny számban vannak háztulajdonosok, akiknek érdekeivel ellentétben áll a javaslat. A kongresszus végül is a Constantiu által javasolt akció mellett döntött.

A tegnapi üléseket teljesen a vasuti szállítások kérdése töltötte be. Sok panasz hangzott el a szállítási nehézségek miatt és a vasut helytelen politikája ellen. A mai ülésen pedig a védjegyek kérdéséről, az iparpártolást, az állandó jellegű mintavásárok rendezését és egy vámpolitikai központ felállítását tárgyalták le. A vámpolitikai központ felállítása különösen nagy fontossággal bír, mert az volna a feladata, hogy a különböző érdekeltségek sokszor divergáló és a minisztériumokhoz beérkező javaslatait összhangba hozza. Így az oradea-marei és a timisoarai kereskedelmi kamarák az ottani cipőgyárak kérelmére javaslatot terjesztettek a kormány elé a nyers-bőr behozatali vámjának leszállítása érdekében, mert ennek következtében olcsóbban tudnának cipőt előállítani. Ezzel szemben a cluji (kolozsvári) kereskedelmi kamara egy ottani bőrgyár érdekében ezzel ellentétes javaslatot terjesztet föl a bőrgyár érde-

keinek megvédése céljából. Ezeknek a javaslatoknak az összhangba hozása és összeegyeztetése volna a központ feladata Szerdán a kongresszus véget ért és valószínű, hogy a legközelebbi két év múlva megtartandó kongresszus, Czernovitzban lesz.

A svábság jubileuma.

Guttenbrunn (Temeshidegkut) 200 éves fennállásának ünneplése.

(Saját tudósítónktól.) A Lippa mellett fekvő Guttenbrunn (Temeshidegkut) községe hó 7-én, vasárnap ünnepelte fennállásának kétszáz éves évfordulóját. Az ünnepségek azzal kezdődtek, hogy a kora reggeli órákban a helybéli rezesbanda zenélve bejárta az összes, máskor csöndes utcákat. Az érkezők fogadtatására a falu két végén diadalkapu volt felállítva, hogy ezzel is emeljék az érkező idegenek előtt az ünnepség fényét. A rendező bizottság meghívta az ünnepségre a falu szülöttjének Müller Ádám költőnek Bécsben élő özvegyét is, ki Roderich nevű fiával el is jött.

Az ünnepségen megjelent Pacha Ágoston, apostoli kormányzó is, kit az állomáson való fogadtatása után négylovas hintón viték a dombos község plébániájára. Egyenyed 10 órakor háláadó Tedeum volt, melyet fényes papi segédlettel Pacha Ágoston celebrált. Mire után a mindjobban gyűlőlekező tömeg a celebráló apostoli kormányzót baldachin alatt a plébániára kísérte s azután program szerint az elesett hősök síremlékéhez vonult fel, mely az impozáns kinézésű német iskolával szemben van felállítva s száztizennyolc guttenbrunni hős emlékére szól.

Itt az ujaradi szenátor Müller Károly két órás ünnepi beszédet tartott, a közönségnek meg-megújuló helyeslése és tapsai közepette. A tetszéssel fogadott beszéd után az apostoli kormányzó több családnál tett látogatást, melyet azok a plébánián viszonyoztak.

Délben 280 terítékes bankett volt az ottani nagyvendéglő helyiségében. Délután felvonult a helyi tűzoltóság teljes felszereléssel, mely kíváncsi fegyvermeztettség-ről tett tanúságot. 5 órakor az előjáró díszközgyűlést tartott, melyen elhatározták, hogy emléktáblát állítanak a nap emlékére és elhatározták azt is, hogy méltó ünnepléssel ülj meg a község fennállásának 200 éves évfordulóját is. A rendező bizottság a résztvevők tiszteletére s kulturájuk bizonyítására kiállítást is rendezett, melyen kiállítványok, földművelésük és helyi iparuk legjavát mutatták be, melyek arról tettek tanúságot, hogy ez a nép sokat és jól dolgozik, melynek

közszolgálatos gyümölcsei is vannak. Az előkelőségek között ott voltak dr. Junkerth Mátyás, dr. Gábor József, dr. Poth János temesvári ügyvédek, Knézy, román hadseregbeli ezredes, Novák

György, lipovai szolgabíró, a Környéki birtokosok és még sokan. Az ünnepséget este mulató előadás zárta le, melyet tánckövetett, mely a késő éjszakai órákban ért véget.

ros szolgálatában, s nagy és értékes munkásságával, szimpatikus

egyéniségével méltán részesült erre a díszes előléptetésre.

Ujjáéled a Magyar Párt Jugoszláviában

A Davidovics-kormány engedélyezte a felfüggesztett magyar párt újbóli működését. — A Radics-párt két tárcát kap az új szerb kormányban.

(Belgrád, szeptember 10.) A Jugoszláviában élő magyarságnak nagy elégtétele van. A Pasics-kormány által feloszlott Magyar Pártnak, a jugoszlávai magyarság hatalmas politikai tömörülésének a mostani Davidovics-kormány ismét visszaadta a működési jogát és ezt hivatalos formák között is közölték a párttal. Cernovics államtitkár tegnap közölte a Magyar Párt Belgrádban tartózkodó vezéreivel, hogy a belügyminisztérium a Magyar Párt feloszlását elrendelő miniszteri határozatot felfüggesztette. Ezt a közlést egyidejűleg megküldték a jugoszlávai Magyar Párt vezetőségének Szabadkára, valamint a Bánsági Magyar Párt vezetőségének Becskerekre. Az új kormánynak ez a kétségtelenül demokratizmusra és megértésre valló lépése széles körökben nagy megnyugvást és meglepetést keltett. A kormánypárti Demokracia erről az úgyről a következőket írja:

— Mindenki előtt ismeretes, hogy az előző kormány belügyminisztere feloszlatta a Magyar Pártot. Az új államtanács szigorú vizsgálat tárgyává tette ezt a feloszlást és úgy találta, hogy az előző kormány határozata törvényellenes. Ennek természetesen következménye az, hogy a párt működését ismét engedélyezzük és annak működése elé semmi akadályt nem gördítünk.

A Magyar Párt vezetősége is meglepedéssel vette tudomásul az államtanács döntését és már

meg is kezdi akcióját, hogy az új politikai kampány ne érje váratlanul. Legközelebb a párt nagy gyűlést hív egybe, amelyen határozza a továbbiak felől. Ez a gyűlés tulajdonképpen folytatása lesz a május 4-én betiltott becskeréki nagygyűlésnek. Az új Davidovics-kormány, amely a demokratizmus és liberalizmus jegyében kezdte meg működését ezzel a lépésével bizonyos mértékben szimpátiát szerzett a magyar tömegek között is.

A jugoszlávai politikai életnek másik nagy szenzációja az, hogy az eddig oly intranzigens Radics-párt, amely erős szeparatista politikát folytatott belép a kormány-pártba és ebben az esetben két tárcát kapna a horvát parasztpárt. Az egyik tárcát, a szociálpolitikait Radicsék pártjuk egyik alelnökével töltenék be, míg a másikat a földművelésügyit egy másik neves politikuskul kapná. Hivatalosan még nem került tárgyalás alá ez a kérdés. De mértékadó politikai körök véleménye szerint a közeli naokban már formálisan fel is kínálják a két tárcát a Radics-pártnak. Ha ez a meg egyezés létrejön, úgy az évek óta tartó horvát-szerb harc formálisan is befejeződik. A jugoszlávai sajtó nagy jelentőséget tulajdonít ennek a merész politikai sakkhúzásnak, amit a konszolidáció előhírnökének könyvelnek el. Any nyi tény, hogy a Davidovics-kormány ügyes politikájával megszilárdítja maga alatt a talajt.

Kinevezték Aradváros gazdasági tanácsnokát.

Darlea központi főbíró lett az új városi tanácsnok. — Érdekes személyi változások a város és megye tisztikarában.

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny írta meg — hiteles információ alapján — egyedül, hogy az Aradvárosánál megüresedett gazdasági tanácsnoki állásba Darlea Vazul aradvármegyei központi járási főszolgabíró kerül. Ezt a fontos híradásunkat a mai napon megerősítette az a Bucurestiből érkező távirat, amelyet az ott tartózkodó Georgescu János prefektusküldött az aradi prefekturára. A táviratban a prefektus közli, hogy a legutóbbi minisztériumtanács egyhangú határozata alapján a belügyminiszter az aradvárosi gazdasági tanácsosi állásra Darlea Vazult nevezte ki. Darleában a választás érdemes személyre esett. A most ötven éves új gazdasági tanácsnok háta mögött már huszonnyolc esztendő közigazgatási múlt áll. Huszonnyolc évvel ezelőtt kezdte pályáját mint közigazgatási gyakornok a kisjenői járás főszolgabíróságán, majd letéve a jegyzői vizsgát, Silingyára választották meg jegyzőnek. Huzamosabb ideig működött itt, majd pedig Szintyre került jegyzőnek. 1919-ben az impérium átvétele

után Darlea Aradvármegyéhez került, szolgálatára ide osztották be mint másodfőjegyzőt, itt aztán rövid idő múlva másodfőjegyző lett. Ilyen minőségben ő szervezte át a megye közéletét, ami abban az időben hatalmas munkát és tudást igénylő tisztség volt. Két évvel ezelőtt dr. Groza Péter helyére a központi járás főszolgabírójának nevezték ki, míg most otthagyva a megyei szolgálatot, Aradváros kötelekebe lépett át. Az állásra hárman pályáztak, de a választás ráesett. Az új tanácsnok már a napokban elfoglalja hivatalát.

Az új gazdasági tanácsnok kinevezésével Aradváros illetve Aradvármegye tisztikarában — mint ahogy azt a Közlöny már jelezte — érdekes személyi változások fognak bekövetkezni. A Darlea Vazul kinevezésével megüresedett központi főszolgabírói állás legkomolyabb jelöltje Puriciu András, Aradváros II. kerületi (gáji) előjárója, míg a gáji előjárói székbe — egészen pontos értesüléseink szerint — Covaceviciu Iván aradvárosi tb. főjegyző kerül, aki már ötesztendeje áll a vá-

A grófi-asszony halálos szerelme.

Aki a legdálásabb Habsburg főherceget imádta. — Meghalt a szerelmesszívű grófnő, mert Jenő főherceg nőül akar.

(Gent, szeptember 10.) A Közlöny mai számában már — rövid távirati jelentés nyomán — hirt adott Széchenyi Gabriella grófnő tragédiájáról, aki Baselben revolverral agyonlőtte magát. Ma érkezett újabb távirati jelentések rendkívül érdekes részleteket közölnek a grófnő öngyilkosságáról, aki nagyon szeretett és ezért kellett meghalnia. Széchenyi Gabriella, a legregibb és legelőkelőbb magyar főnemesi családok egyikének sarja, gróf Hauvitz Henrik elvált felesége volt. Már hosszabb idő óta Svájcban élt és élénk érintkezésben állt a Baselben élő Jenő főherceggel. A harminckilenc éves grófnő halálosan beleszeretett a férfikorának delén már tullevő Habsburg főhercegbe. A hatvan éves főherceg sokat foglalkozott a grófnővel és ezzel talán reményeket is keltett benne. Érthető, hogy a szerelmes grófnő féltékeny lett a főhercegre, amikor megtudta, hogy Je-

nő főherceg egy baseli előkelő patricius özvegyének is udvarol. Az utóbbi időben gyakran gyötörte féltékenységi jeleneteivel a főherceget és féltékenysége még inkább növekedett akkor, amikor megtudta, hogy a főherceg feleségül akarja venni az előkelő baseli özvegyet. Tegnap ismét találkoztak a szerelmes grófnő és a főherceg. A grófnő szemére vetette a főhercegnek hűtlenségét és ebből igen heves vita fejlődött ki közöttük. A grófnő a vita következtében annyira felindult, hogy hirtelen revolvért kapott elő, amellyel, mielőtt még megakadályozhatták volna, magára lőtt és ott, azon a helyen holtan esett össze. Széchenyi Gabriella grófnő egy revolver golyóval tett pontot arra a halálos szerelemre, amely a régi monarchia egyik legkarakterisztikusabb főhercegéhez fűzte őt. A grófnő tragikus halálának hírért mindenütt megdöbbenéssel és részvéttel fogadták.

Athelyezett tanítók.

Még egy vizsgát tehetnek azok a tanítók, akik az idej képesítőn nem feleltek meg.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi és aradmegyei tanítók, akik a timisoarai ugynevezett képesítő vizsgán nem feleltek meg, a legnagyobb bizonytalanságban élnek a jövőt illetően. Egyesek magán-értékelése szerint ugyanis a bukott tanítók már az idej tanévben sem foglalhatnak el katedrájukat, hanem azonnal el lennének bocsátva. Ezzel szemben a Viitorul kormánykörökből nyert értesülése szerint a bukott tanítók ebben a tanévben még taníthatnak és a minisztérium még egy alkalmat nyújt nekik, hogy a vizsgát lehessék. A Közlöny munkatársa felkereste Cristea aradi tanfelügyelőt, aki kijelentette, hogy eddig semmiféle értesítést nem kapott a timisoarai tanfelügyelőségtől. A tanítók fizetését ezért szeptember 15-ig visszatartja, mert addig remélhetőleg utasítás érkezik a tanfelügyelőséghez, hogy kiknek folyósíthatják zavaraltanul a fizetést. Ma különben megérkeztek az áthelyezések is. Az aradi tanítók közül senkit sem helyeztek el, Aradmegyében ellenben 35 áthelyezés történt.

Megszűnt a szennyvízáradat.

Mi okozta a Shone-csatornák eldugulását?

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny mai számában megírta, hogy Aradon a Shone-csatornák keresztül szivárgott szennyvíz számos házba behatolt és mérhetetlen károkat okozott. A gépüzemigazgatóság részéről sürgős intézkedés történt a szennyvízömlés további megakadályozására és a mai napon munkáscsapatok jártak a városban és számos helyen kitesztitották az ejektorokat és a csatornákat. Kaufmann Kamill gép-

üzemigazgató személyesen vezette a munkálatokat és megállapította, hogy a csőeldugulások előidézéséhez nagyban hozzájárul az, hogy a közönség a házakban levő tisztító aknába hulladékokat dobál. Egy helyen rothadt bórdarabokat találtak a csőhálózatban, egy másik helyen pedig egy döglött házinyulat. A város vezetősége vizsgálatot rendelt el azok ellen, akik szeméthulladékokat dobálnak a csatornába. Megállapították azonkívül, hogy több ház esővíz csatornáját bevezették a Shone-hálózatba, ami szintén csőeldugulást okoz. Ebben az irányban is folyik a vizsgálat és a szerelőket, akik az esővízcsatornát a Shone-csatornába vezették, súlyosan megbüntetik.

Megveszi a város a színházi diszleleket.

Egymillióháromszázezer lejt kínál érte.

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetősége napokig tartó tanácskozás után ma délelőtt döntést hozott a színházi felszerelések megvásárlása tárgyában. Mint ismeretes, Róna Dezső és a többi tulajdonosok egymillió nyolcszáz ezer lejt kértek a felszerelésekért. A mai tanácsülésen teljesen tisztázták a tulajdonjogot és csak a vételár megállapítása maradt hátra. A tanács hosszabb tárgyalás után elhatározta, hogy egymillió 300 ezer lejt hajlandó adni a felszerelésekért. A határozatot dr. Angel István polgármester tudomására adta Róna Dezsőnek és dr. Messzer Károly ügyvédnek az igazgató jogi képviselőjének, aki kijelentette, szombat délben írásban adja meg a választ, hogy elfogadják-e a város feltételeit.

Jakab Eszter István, a férfi-nő . . .

Aki leánynak született és csak tizenhatéves korában tudta meg, hogy fiú. — A kettős életű aradi zsoke különös története. — Végigverekedte a háborút mint hős katona, s ma újra szende leányzó lett belőle.

(Saját tudósítónktól.) Két rendőr kíséretében egy különös teremtes hagyta el ma délután az aradi közkórházat. Nehezen, sántítva vonszolta magát az állambiztonsági hivatalig, ahol őrizetbe helyezték, mert igazoló iratok és utlevél nélkül szökött Magyarországból Románia területére. Jakab Eszter Istvánnak hívják az illetőt. Eszter is, meg István is. Kissé gyanús volt a hatóságok előtt a két keresztnév használata, de a furcsa teremtes bebizonyította, hogy teljes joggal használja a férfi és a nő neveit. Jakab Eszter István nő és férfi egy személyben. A háború alatt mint katona szolgált az osztrák-magyar hadseregben, azután mint zsoke működött egy budapesti versenyistálló szolgálatában.

A curlici határrendőrség emberei néhány héttel ezelőtt egy férfit találtak a magyar-román határ között. A szerencsétlen borzasztó kínok között fetrengett a földön és amikor megkérdezték, hogy került oda, elmondotta, hogy át akart szökni a határon, futás közben megbotlott és eltört a lábát. A beteget a curlici állomásra szállították, ahol bekötötték sebeit és lefektették, hogy másnap reggel az aradi kórházba szállítsák. Reggel, amikor bementek szobájába, hogy Aradra hozzák, meglepődve látták, hogy a tegnap este törött lábbal talált férfi női ruhában ül az ágy szélén. A kérdésekre azt válaszolta, hogy ő nő, csak biztosabbnak gondolta azt, ha férfiruhába öltözve szökik át a határon. Jakab Eszter Istvánt, mert ő volt a határátlépő, Aradra hozták kórházba és a gondos ápolás talpra állította, úgy hogy ma elhagyhatta a közkórházat.

A közkórházban a női sebészeti osztályon kezelték a beteget, akinek különös viselkedése azonban csakhamar feltűnt az orvosnak a betegeknek és az ápolóknak. Hevesen udvarolni kezdett egy beteg társnőjének, akinek bevallotta, hogy ő tulajdonképpen férfi. A furcsa teremtest fokozott őrizet alá vették és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Jakab Eszter István hermafrodita, vagyis egyszer nő, egyszer pedig férfi. A nő-férfi életförténete bővelkedik az érdekes eseményekben. Nem szégyelli a ritkaság számba menő betegségét, sőt dicsekvő hangon, mosolyogva beszél róla. Középtermű 23 éves, rövid szőke haját visel, hangja mélyebb a rendes női hangnál, arca szabályos, egy kis jókara rattal szépek is mondható. Jelenleg lánynak érzi magát.

Aradon születtem leánynak — kezdi életförténetét — apám Jakab Mihály a vasutnál volt raktárkezelő. Eszter névre keresztelték és még egészen kis leány voltam, amikor rokonaimhoz Pestre kerültem. Tizenöt éves koromig semmi különösöt nem vettem magamon észre, mindössze annyit, hogy szerettem a fiúk társaságát és szívesen öltöztem fiú ruhába. Tizenhat éves voltam, amikor ellenállhatatlan vágy támadt bennem, hogy állandóan fiú ruhát viseljek, azonkívül — mondotta szégyenkezve — úgy éreztem, hogy én fiú va-

gyok. Nevelő szüleim nem engedték meg, hogy fiú ruhát öltsék, ezért megszöktem hazulról. Akkor már folyt a háború. Férfi ruhát kerítettem és katonának jelentkeztem. Kérésre a katonaságnál igazolványaimat Jakab Eszter István névre állították ki. Voltam Oroszországban, végig küzdöttem a legnagyobb harcokat és szakasz vezetői rangot nyertem. A háború végén Olaszországban gránát légnyomás következtében eltört a lábam. A zágrábi, majd a budapesti kórházban ápoltak és amikor felgyógyultam, zsoke-nak álltam be egy versenyistállóhoz. Budapesten állandóan férfiruhában jártam és barátom is volt, viszont azonban ugyanezidőben nekem is udvarolt egy jóállású bankhivatalnok.

Jakab Eszter István még elmondotta, hogy egyszer leesett lováról és ismét eltört a lába. Nem folytathatta régi mesterségét, elhatározta, hogy szülővárosába Aradra jön. Édesanyja egy évvel ezelőtt halt meg Aradon, apja nem tudta túlélni élettársa halálát és röviddel azután az aradi vasúti raktárban felakasztotta magát. — Kétegyháznál lépte át a határt Jakab Eszter István. Utközben észrevették a határőrök mire ő futni kezdett. Egy göröngyre megbotlott és jobb lába a régi törés helyén ismét eltört. Szeretne itt maradni Aradon. Cselédnek, vagy szobabornak akar beállni egy uricsaládhoz.

A nő-férfi kedvesen mosolyogva beszélt el életförténetét és jövő terveit. Jobb lábát nem tudja behajlítani és grációz mozgással libbenette fel szoknyáját, hogy megmutassa a törések helyét.

Aradi dalárda sikere.

Az aradi Gutenberg-dalkör győzelme a nyomdászdalárdák országos versenyén.

(Saját tudósítónktól.) Mint röviden megírtuk, az Oradea-Maren (Nagyváradon) megtartott nyomdászdalárdák országos versenyén az aradi Gutenberg-dalárda nyerte az első díjat. A versenyt nagy érdeklődés előzte meg és a Katolikus Kör nagytermét mintegy kétezer főnyi közönség töltötte meg. A sorsolás után a nagyváradi dalárda kezdte meg a versenyt. Utána a timisoarai, majd az aradi Gutenberg — Kovács Gyula karmester vezetése mellett — végül pedig a cluji dalárda énekelt. Az öttagú zsűri egyhangúan az aradiaknak ítélte az első díjat: egy értékes ezüst serleget, melyet az országos Nyomdász-szövetség ajándékozott örökös vándordíjnak. A Gutenberg-dalkör, a zsűritagok véleménye szerint, különösen a magyar népdal és műdal terén produkált szépet. Az előirt számokon kívül nagy tetszés közepette egy Petőfi-dalt is elénekelt a győztes dalárda. A versenyen résztvettek a brassói és nagyszebeni dalárdák delegátusai is. A verseny után megbeszélést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a jövő évi versenyt Aradon tartják meg. A serleget a dalkör az aradi Lengyel-

butorkereskedés kirakatába állítja ki néhány napra, majd ünnepélyesen bemutatja a vasárnapi koncerten.

Szomorú lesz Magyarország szürete

A szőlők legnagyobb része elpusztult. — Nemosak mennyiségileg, de minőségileg is rossz lesz a magyar bor.

Budapestről jelentik: A magyar közgazdasági körökben aggodalommal veszik tudomásul a szőlőbirtokosok panaszait, amelyek szerint az idei magyar szüret nagyon szomorú eredménnyel fog jární. A rossz időjárás következtében Kecskemét, Gyöngyös és Jászberény vidékén levő szőlők nagyrésze tönkrement. A hosszú esőzés után nagy meleg következett, amely peronoszpórát idézett, amely Tokaj-Hegyalja vidékén nem volt peronoszpóra, de nagy zivatarok elpusztították és tönkre tették a termés nagy részét. De nem csak a mennyiség, hanem a minőség is rosszabb lesz, mint az elmúlt évben; az 1923-beli 12—13 fokos borokkal szemben idén még a 10 fokot sem éri el. A magyar borai a belföldön az utóbbi időben emelkedtek. A gazdasági munkásoknak pálinka helyett bort utaltak ki és a kereskedők visszahozatták a külföldön raktáron levő készleteiket, mert a kettős szállítási díj dacára itthon többet tudtak elérni. Közgazdasági körökben aggodalommal kísérik ezeket a jelenségeket, mert a bortermés katasztrofális rossz eredménye a magyar kereskedelmi mérleg szempontjából nagyjelentőségű.

KÉPZŐ MŰVÉSZET

A szezon első tárlata

Paál Albert képiállításai az aradi Kulturpalotában.

A mozgalmasnak ígérkező őszi szezon Paál Albert, ez a rendkívül tehetséges aradi festőművész nyitotta meg tárlatával. A hatalmasan fejlődő fiatal művész az elmúlt nyarat alaposan kihasználta: Menyházán és Gurahomcon dolgozott és ennek a vidéknek minden szépségét és báját igyekezett megörökíteni képein, ami sikerült is neki. Negyven képet állított ezúttal ki, mind pleinairak: színpompás, hangulatos merész kompozíciók. Imponálóan domborodik ki képei közül a Felhős táj, egy nagy méretű vászon, amely levegős, harmonikus, szélesen előlő ecsettel vászonra vetett színteltek, a művész ezen a képen nem annyira a bravuros technikára, mint inkább az egységességre helyezte a súlyt. Kompozícióban talán társa ennek a Patakrészlet, egy ugyancsak nagyobb festmény, amely friss élénk színeivel, derűs nyugalomával, finom tónusával hat. Erdő-részlet a kiállítás egyik legerősebb munkája. A menyházai erdők minden borongós hangulata, komor fenségsége meg van örökítve ezen az abszolút művészettel megkonstruált képen. A szim és fényhatások nagyszerűen érvényesülnek, a neompressionista piktúrának egyik legszebb alkotása. Fürdőző fiúk a napsütésben merész tanulmány, amelynél a festő nagy tudást igénylő fényhatások titkaira törekszik. Ezt azonban csak részben sikerült megoldania. A kép minden szépsége mellett is ez még megoldatlan feladat Paál Albert előtt. Van itt három kép: Körösparti részlet, Fenyőbokr télen és Napsütéses ház, mind a háromnál a művész a bravuros technikára helyezi a főszólyt, ugyancsak technika-virtuóznak bizonyul a Nyírtás táj című képnél is. Kompozícióban és kivitelben egyaránt erős képek a Honcú, Buzakereszek és Késő délután képek, amelyeknél a festő ugyancsak kimutatja, hogy alapos ismerője a szí-

ten, amelyet az ujaradi filharmonikusok rendeznek s amelyen a Gutenberg-dalárda is résztvesz.

neknek és biztos szemü meglátója a pompás témáknak és hangulatoknak. Paál Albert évről-évre izmosodik, fejlődik és minden kiállításával csak valóra váltja a hozzáfűzött nagy reményeket. Aki művészi és szép dolgokat akar látni, örömet lelheti kiállításában. (k. s.)

Vendéglőssztrájk Aradon

A sertéssült és a tojásételek eltűntek az étlapról.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi vendéglőkben étkező közönség ma délben nagy meglepetéssel konstatálta, hogy a tojásételek és a sertéshusból készült fogások hiányzanak az étlapról. Nem szörvényszerű jelenség volt ez, hanem az összes vendéglők egyöntetű eljárása. A változás oka a most életbelépett új maximális ármegállapítás, amely lehetetlenné teszi a vendéglősök számára, hogy sertéshust szolgálgassanak fel. A nyers sertéshus kilogrammját a város tanácsa 1 lejjele emelte fel és ugyanakkor a sertéssült árát a vendéglőkben 24 lejről 22-re szállította le. A főtt tojás árát pedig három lejben állapították meg, amit a vendéglősök szintén sérelmesnek tartanak. A vendéglősök kérvényt nyújtottak be az aradvárosi tanácsnak, amelyben vagy a sertéshus árának leszorítását kérik, vagy azt, hogy az eddigi húsárak mellett 28 lej legyen egy adag sertéssült ára. A kérvény fölött egyik legközelebbi városi tanácsülés határoz. Tegnap különben keresztülutazott Aradon az Országos Vendéglősök Szövetségének elnöke L. M. Leautey, a kinek az aradi vendéglősök elpanaszolták sérelmeiket. Az elnök felkereste dr. Angel István polgármestert és interveniált a sérelmek megszüntetése érdekében.

Tiszti becsület.

Kéleti dráma.

Bemutatója a csütörtökön, pénteken és szombaton az

APOLLOBAN.

HIREK

A hidegedő nyár.

Mindenki sajnosan tapasztalja, de a tudományos világ is megállapítja, hogy évek sora óta megszűntek a forró nyarak, amelyek heteken sőt hónapokon át valóságos Szaharává változtatták a mérsékeltébb égőv tájait is. A legnagyobb meteorológiai intézetek az abnormis időjárás okát abban lelik, hogy 1922. óta a Nap kisugárzása megcsökkent. A Nap melegének a megfigyeltokozása okozta a szeleket, viharokat, amelyek Izland szigetéről a depressziót dél felé szorították s az óceánok hőmérsékletét hozták reánk. Ez a depresszió ugyan egyik napról a másikra megváltozhat, de ez éppen nem valószínű. Az idén már — mondják az időjárás tudósai — aligha kapunk tartósan szép, meleg napokat; vigasztalásul szolgálhat az, hogy ezzel szemben enyhébb télre van kilátás. A megfigyelés általában az, hogy 1775 óta mindig hidegebb lesz a nyár. Ami bizony elég szomorú dolog — vajjon csak ugyan cserben akar-e hagyni bennünket minden élet ragyogó megteremtője, az óriás, áldásos égitest, a Nap?

— Brătianu Vintila Herriotnál. Párisból jelentik: Herriot miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Brătianu Vintila román pénzügyminisztert.

— Lengyel újságírók Bucurestiben. Bucurestiből táviratozzák: A lengyel újságírószindikátus romániai tanulmányuton levő tagjai, akik az elmúlt napokban Aradon is jártak, tegnap megérkeztek Bucurestibe. A lengyel hírlapírókat a pályaudvaron ünnepélyes fogadtatásban részesítették, majd utána a hatóságok és különböző testületek részvételével villásreggeli volt a Palace Athenes szálló éttermében. Ezután a cotroceni királyi palotát tekintették meg a vendégek és délből a Cina-étteremben bankett volt tiszteletükre. Este a Nemzeti Színház diszlocadásán vettek részt a lengyelek. Ma a Belvedere dohánygyárat tekintették meg, majd a külügyminisztériumban vettek látogatást és délből a román újságírószindikátus adott bankettet tiszteletükre a szindikátus helyiségében. Délután három órakor meglatogatták és megkoszorúzták a hősök sírját, este pedig a külügyminisztérium bankettjén vettek részt.

— Olaszország ratifikálja a besszarábiai konvenciót. Bucurestiből jelentik: Az Universul írja, hogy Constantinescu földművelésügyi miniszter és Mussolini a besszarábiai konvenció ratifikálásáról is tárgyalnak. Mussolini ígéretet tett a földművelésügyi miniszternek a konvenció gyors ratifikálására.

— Befejeződött a cionista-kongresszus. Oradea-mareről (Nagyváradról) jelentik: Az erdélyi cionisták ötödik konferenciája tegnap délután véget ért, a záró ülésen Schwarz Jakab elnök bejelentette a konferencia egyik legfontosabb eseményét a zsidóbank megalakítását; a bank székhelye Cluj (Kolozsvár) lesz.

— Póterettségi Aradon. A közoktatásügyi minisztériumtól rendelet érkezett ma Aradra, amely szerint a timisoarai tanfelügyelőség körletébe tartozó liceumok, így az aradi román liceum póterettségiét is e hónap végéig tartják meg.

LEGUJABB

Borzalmas тайfun halottakkal, sebesültekkel.

(Tokio, szeptember 10.) A Japánhoz tartozó Formosa szigeten rendkívül erős тайfun pusztított. A szokatlanul hatalmas viharok 18 halott és 300 sebesültáldozata

Külföldi csapatok védik Sanghait.

(London, szept. 10.) A Reuter távirati iroda jelenti Shanghai-ból, hogy a franciák a kínai város-

van. 3600 ház összedőlt és ezeken kívül rengeteg ház megrongálódott. A formosai kikötőkben és a közelben tartózkodó hajók közül hatvan elsüllyedt.

negyedhez vezető utcák körül drótkadályokat húztak.

— Új hivatalos órák a rendőrségen. Az aradi államrendőrség hivatalos órái holnaptól megváltoznak. Filotti Zámfir prefektus elrendelte, hogy a hivatalos órák csütörtöktől kezdve délelőtt 8—1 óráig és délután 4—6 óráig tartanak. A prefektus délelőttönként fél 12—1 óráig fogad. Az utlevélhivatal utlevélügyben délelőtt 11—12 óráig ad felvilágosítást és a kész utlevelek délután fél 5-től fél 6 óráig vehetők át.

— Magyar író külföldi sikere. Stockholmból táviratozzák: Herczeg Ferencnek, a kiváló magyar írónak a „Kék róka” című színművét új rendezésben ismét színrehozza a stockholmi Nemzeti Színház. Herczeg egy másik darabját, a „Gyurkovics lányok”-at pedig Göteborgban mutatják be.

— Szünetel az állampolgársági igazolványok kiadása. Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium értesítette valamennyi községi hatóságot, hogy az állampolgári igazolványok kiadását szüntessék be mindaddig, amíg a betérjesztett felebbeszeket a központi bizottság és valamennyi fórum felül nem vizsgálta.

— Leszedik a vármegyeháza díszítéseit. Hirt adtunk arról, hogy az aradi megyeházán meglazultak az épület homlokzatán levő gipszdíszítések és ezek közül egy már le is esett. A megye vezetősége, hogy az esetleges baleseteknek elejét vegye, megvizsgáltatta szakértőkkel a díszítéseket és a szakértői vélemény meghallgatása után úgy döntött, hogy sorba leszedeti a veszélyes figurákat. Mára neki is kezdtek a munkának a munkások és a több mint harminc éves, karakterisztikus barokkfigurák sorba lekerültek a vármegye ház épületéről.

— Házasság. Stoicu Constantin, az aradi Coloniale Tápszerművek beltagja házasságot kötött Kovács Irénke urleánnyal Pécskán.

— Öngyilkos vezérigazgató. Budapestről táviratozzák: Milkó Endre kormányfőtanácsos, a Körös-bányai Erdőipar Részvénytársaság vezérigazgatója ma beretvával elvágta a nyakát és néhány perc alatt meghalt. A vezérigazgató azért lett öngyilkos, mert vállalata az utóbbi időben válságba került. A Körös-bányain kívül Szegeden és Újvidéken voltak érdekeltségei egy fűrésztelep részvénytársaságban. Az öngyilkos kormányfőtanácsos névjegyére vérről ut néhány szót és azokban bucsuzik el feleségétől és gyermekeitől. Milkó mindössze 52 éves volt, halálát felesége, két 10 éves ikergyermeke és egy 3 éves kisleánya gyászolja.

— Az aradi róm. kath. főgimnáziumban a javítóvizsgálatra utasított s elmaradt tanulók számára a beiratkozások f. hó 20.-án és 22.-én d. e. 9—12-ig tartatnak meg. Igazgatóság.

— Halálozás. Özveggy Palkovits Fülöpné ismert és közszeretben élt aradi uriaszony szerdán délután hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunytban Palkovits András aradi vendéglős édesanyját, Vértess Imre hírlapíró, az „Aradi Közlöny” munkatársa pedig nagy anyját gyászolja.

— Felhívás a munkaadókhoz. Az aradi rendőrségen működő katonai ügyosztály szigorúan felhívja az összes munkaadókat, hogy csak olyan alkalmazottakat tartsanak, akik eleget tettek katonai jelentkezési kötelezettségüknek. Ha ezt valamely munkaadó elmulasztja, nemcsak az alkalmazottat, hanem a munkaadót is a legszigorubb büntetéssel sújtják.

— Az aradi rokkantszövetség gyűlése. Az országos rokkant-szövetség aradi fiókjá szeptember 21.-én a városháza nagytermében nagygyűlést tart, amelyre az összes rokkantakat meghívja a szövetség vezetősége. A gyűlésen állástfoglalnak az agrártörvény és a földosztás ügyében.

— Aradi vadásztársaság harca egy földbirtokos ellen. Megirtuk, hogy az aradi Capriora vadásztársaság feljelentést tett az aradi ügyészségen F. F. nevű pénztárnoka, egy közismert aradmegyei földbirtokos ellen, hogy az egyesület mintegy 16 ezer lejnyi vagyonával nem számolt el. A megvádolt földbirtokos ma a következők közlésére kéri fel lapunkat: Huzamosabb ideig nem voltam Aradon és így csak ma értesülhettem az ellenem felhozott vádról. Én az egyesület pénztárnoki állásáról már régebben lemondottam és az összeget, ami pontosan 14.852 lej, lelétebe helyeztem az aradi rendőrségen. Az alapszabályok értelmében különben magamról is tarthattam az egyesületi vagyont és az alapszabályoknak ezt a részét már távollétemben változtattam meg. Különben hajszál látok ebben az egész dologban és elégtételt keresek a bíróságnál, mert a nevet így meghurcolták.

— Öngyilkosság a magyar fővárosban. Budapestről táviratozzák: Cál Oszkár, a Generali biztosító 59 éves osztályvezetője ma hivatala második emeletéről leugrott és halálrauzta magát. Tettének oka ismeretlen. Bucsulevelet nem hagyott hátra és rendezett anyagi viszonyok között élt.

— Az áldetektív az ügyészségen. Illován György volt aradi detektív és feleségét holnap szállítják át a rendőrségről az ügyészség fogházába. Az asszony ellen titkos prostitúció, kerítés és többrendbeli zsarolás címén emeltek vádat. A férj a bűnök elhallgatása miatt kerül az ügyészség fogházába.

— A bábaképző új növendékei. Az aradi Fischer Eliz-féle árvaházban elhelyezett bábaképző-intézet ma tartotta meg új tanfolyamának felvételi vizsgálatát. Összesen huszonegyen pályáztak felvételre, akik közül a vizsgáztató-bizottság, amelynek elnöke dr. Bradean Athanas megveji főorvos, tagjai dr. Albu István igazgató-főorvos és dr. Mager Aurel intézeti orvos voltak, csak nyolcat talált felvételre alkalmasnak. A többiek részben betegséjük, részben alapképzettségük hiánya miatt elutasították. Az új tanfolyam két évig tart, amely idő alatt elméleti és gyakorlati kiképzésben részesülnek a hallgatók. Október elsején kezdődik az oktatás és a felvettek részben állami, részben saját költségükön lesznek hallgatói a tanfolyamnak.

— Aradra hozták az elfogott rablókat. Ma szállították be az aradi csendőrpáncsnokságra Nichifor Lupoi michalasei községbeli munkást, aki egy aradmegyei rablóbanda feje volt. A banda többi tagja egy kivételével szintén őrizet alatt van. Az elfogottak közül Petrisor János és Petrisor Tanase lelkét a sok rablásból kívül gyilkosság is terhel. Ugyanis ők ketten gyilkolták meg Popa György nevezetű társukat, akinek fejéülküli hulláját meg is találták az erdőben. A gyilkosság oka az volt, vallomásuk szerint, hogy Popánál sok pénz volt és ezt akarták megkaparítani. Az elfogás érdekes körülmények között így történt: Néhány nappal ezelőtt a sodedori őrség elfogott egy gyanús kinézésű férfit, aki katonaszökevénynek vallotta magát. Az őrs rövid néhány soros jegyzőkönyvet vett fel és továbbította a foglyot mint egyszerű katonaszökevényt. Amikor Halmágyra került, az ottani csendőrpáncsnok, Barzava előtt gyanús volt az állítólagos katonaszökevény arca és faggatni kezdte. Ekkor derült ki a vallatás folyamán, hogy az elfogott nem más, mint Nichifor Lupoi bandavezér, akit bandája közben elhagyott. Ezen a nyomon elindulva, végre sikerült a többi is ártalmatlanná tenni. Az elfogottak részletes vallomást tettek bűneikről és számos rablást és utonállást ismertek be. A kihallgatások befejezése után a banda tagjait az ügyészségre kísérik.

— Keleti Gízt szabadon engedték. Oradea-mare-Nagyváradról jelentik: Megirtuk, hogy az oradea-marei rendőrség milliós selvemcsempészési ügyből kifolyólag letartóztatta Keleti Gízt, az aradi színház egykori tagját. Tegnap kihallgatták több tanút és a kihallgatások után Keleti Gízt szabadlábra helyezték. A milliós csempészeti ügyben különben a rendőrség letartóztatta Bárdos Jenőt, a cluji „Au bon gout” cég főnökét, Szende Károly és Barbat rendőrkomisszár bűnsége beigazolást nyert. A vámbírságot holnap hirdetik ki és az illetékes hatóságok kijelentése szerint az körülbelül hét millió lejt tesz ki.

— Béreljen Kerpel könyvtárában. — A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémet használjanak.

— Angol tanfolyam felnőtteknek, kezdők és haladók részére okt. 1-től. Érdeklődni és jelentkezni Aradon a kath. főgimnázium igazgatói irodájában lehet 9—12-ig. Dr. Schweitzer előzsef

KÖZGAZDASÁG

Folyik a magyarországi betétek bejelentése. Allampolgárság igazolása és román területen való lakás bizonyítása szükséges.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóságon tovább folyik a magyarországi pénztételek által kiállított betéti könyvecskek bejelentése és a könyvecskek beszolgáltatása. Azonban igen sokan kénytelenek a bejelentés elintéztése nélkül távozni a pénzügyigazgatóságról, mert nem viszik magukkal azokat az igazoló iratokat, amelyek a bejelentéshez szükségesek. Elsősorban szükséges az allampolgárság igazolása, másodsorban pedig egy, igazolvány, a

mely bizonyítja, hogy az illető 1918. október 31-én a Romániához csatolt területek valamelyikén lakott. A bejelentéshez szükséges nyomtatványok ugyan még nem állnak a pénzügyigazgatóság rendelkezésére, de ennek dacára folyik a bejelentések regisztrálása és abban az esetben, ha a minisztérium rövid időn belül ilyen nyomtatványokkal nem látja el az igazgatóságot, az a maga hatáskörében fog ilyeneket készíttetni és a bejelentések ügyét a nemsokára letehető határidő előtt elintézi.

2.80-ra emelkedett a lej Zürichben.

(Saját tudósítónktól.) Néhány napi hullámlás után a lej Zürichben újból emelkedett, s ez a tegnapihez képest ötfontos árfolyulás éreztette a hatását a devizapiacra, a külföldi valutára eső tendenciát mutattak.

HELYI VALUTAÁRAK. (Szeptember 10.) Francia frank 11, font 940, svájci frank 36.75, dollár 189, szokol 5.35, dinár 2.40, lira 9.50, magyar korona 400, osztrák korona 350. *Kifizetések:* Páris 10.30, London 865, Zürich 36.30, Newyork 192, Prága 5.60, Belgrád 2.10, Milano 8.50, Budapest 410, Bécs 370.

ZÜRICH NYITÁS. (Szeptember 10.) Berlin 1.2675, Amsterdam 204, Newyork 533, London 2371, Páris 28.2750, Milano 23.35, Prága 15.95, Budapest 0.0069, Belgrád 6.95, *Bucuresti* 2.80, Varsó 10250, Bécs 0.0075.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Szeptember 10.) Berlin 1.2675, Amsterdam 204, Newyork 533, London 2368, Páris 28.0750, Milano 23.3250, Prága 15.95, Budapest 0.0069, Belgrád 6.95, *Bucuresti* 2.80, Varsó 0.00010250, Bécs 0.0075.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Szeptember 10.) *Kifizetések:* Páris 10.20, London 858, Newyork 193, Milano 8.50, Zürich 36.50, Bécs 0.0027, Prága 5.70. *Valuták:* Napoleon 760, aranyárka 46, léva 135, török lira 1.10, angol font 870, francia frank 11, svájci frank 38, lira 8.50, drachma 3.80, dinár

2.45, dollár 191, lengyel marka 0.00036, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.0026, szokol 5.50. BUDAPESTI HIVATALOS ÁR FOLYAMOK. (Szeptember 10.) Belgrád 1020—1026, dinár 1000—1021, *Bucuresti* —, lej 409-412, London 345000—347000, font 342000—346000, Milano-lira 3380—3400, Newyork-dollár 77180—77740, Páris-frank 4088—4118, Prága 2317—2330, szokol 2297—2317, Bécs-osztrák korona 1.0945—1.1005.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (Szeptember 10.) Magy. Hitel 477.000, Osztrák Hitel 163 ezer, Salgó 480.000, Rima 125.000, Ganz Danubius 2.300.000, Köszén 2.625.000, Szlavonia 78.000, Kereskedelmi Bank 1.020.000, Schlick 42.500, Cukor 1.925.000, Hazai Takarékpénztár 2.970.000.

— A gazdasági krízis tetőpontján. *Bucurestiből* jelentik: Az Argus kimutatást közöl a folyó évben ovatolt váltókról, egybehasonlítva az elmúlt két évben történt ovatolásokkal. Eszerint a folyó év első hét hónapjában 5177 váltó került ovatolás alá, vagyis ötször annyi, mint az 1922. év ugyanazon hónapjában és kétszer annyi, mint az elmúlt évben. A lap ebből azt következteti, hogy a gazdasági krízis most érte el tetőpontját.

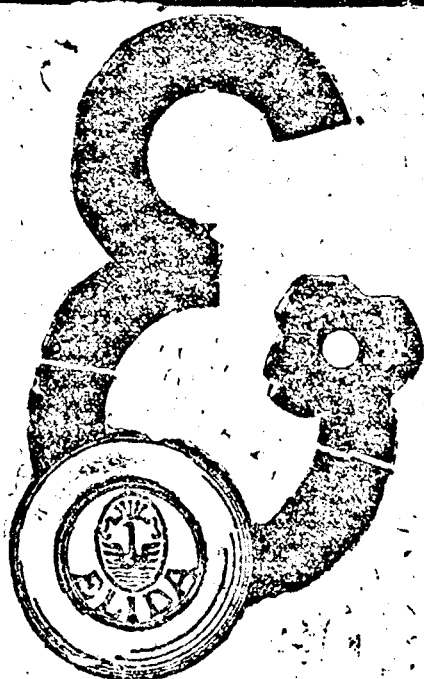
— Becserélik a hadikölcsönkötvényeket — Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A nemzetgyűlés elé új hadikölcsön-törvénytervezet kerül, amely kimondja a hadikölcsönöknek hitellevelekre való becserélését. A hadikölcsönkötvény tulajdonosának legalább 1918. október elseje óta kell a csehszlovák köztársaság területén laknia. Vagyonának nem szabad túlhaladnia a 25.000 koronát és nem szabad több becserélendő kötvénynek lennie, mint 100.000 korona összértékűnek. A javaslat kimondja, hogy becserélik azokat a kötvényeket is, amelyeket külföldről ruháztak át.

— Magyar bankok fúziója. Budapestről táviratozzak: Ma már véglegesen befejezett tény, hogy az Angol-Magyar Bank és a Lloyd-Bank egyesülnek. Az Angol-Magyar Bank végrehajtó-bizottsága ma tartott ülé-

sén egyhangúlag tudomásul vette, hogy gróf Károlyi Imre az elnöki helyet Krausz Simonnak engedi át az egységes vezetés biztosításának érdekében.

— Az Egyesült Bank és Takarékpénztár Rt. oradea-marei pénztétele a napokban nyitotta meg fiókját Szatmáron a Lucaci-uca 1. sz. a. házában. A fiók vezetőjeül Kórodi Mihály, ismert szatmári bankigazgatót nyerték meg, akinek helyetteseül a központból Fischer Ferenc főtisztviselő delegáltatott. Az Egyesült Bank Takarékpénztár Rt., mint a Banca Comerciala Italiana si Romana (Bucuresti) affiliált intézete, kiterjedt nexusai és levelezői hálózataival óhajt a szatmári és a Szatmárra irányuló kereskedelemnek szolgálatára állni.

— A hátralékos adók radikális behajtása. Az aradi pénzügyigazgatóság a hátralékos adók behajtására egészen új rendszert vezet be. Erre főképen az a körülmény indítja az igazgatóságot, hogy nemcsak idei adókkal tartoznak sokan, hanem sokan vannak, akik még tavalyi adójukat sem fizették be. Az új rendszer abból fog állani, hogy a pénzügyigazgatóság végrehajtó közegei kocsikkal fognak megjelenni a hátralékosoknál és a zálogolt tárgyakat azonnal elszállítják. A második körületi adóhivatal már e hét szombatján kezd meg a zálogolt tárgyak kocsikkal való beszállítását.

FÜRDŐSZAPPAN
világbiro

Lloyd 2278

2653

— Ipari kölcsön az aradi textilgyárnak. *Bucurestiből* jelentik: Al Creditul Industrial legutóbbi ülésén foglalkozott az Aradi Textilgyár Rt. kölcsön iránti kérésével. Az igazgatóság elhatározta, hogy a textilgyárnak hárommillió kölcsönt folyósít.

Ahol eldőlt a világháború.

A marnai csata tizesztendősférvfordulója. — Ki vesztette el a sorsdöntő ütközetet?

(Saját tudósítónktól.) A tíz esztendősférvisszaemlékezések során nem szabad megfeledkeznünk a mai napról sem. Ma van tíz éves fordulója a marnai csatának, amely a katonai szakírók véleménye szerint eldőlt a világháború sorsát.

1914. évi szeptember 7-én Joffre francia generális Páris kiűrtése mellett volt és az volt a terve, hogy a németeket beengedi a fővárosba, ő pedig a főváros körüli 80—90 kilométeres fronton veszi fel a küzdelmet a németekkel, ami által rengeteg német haderőt leköt és ezáltal nagyobb akcióra serkentheti az oroszokat. Általában Joffre a passzivitás embere volt és ezért is kellett távoznia a francia vezérkar éléről. A marnai győzelemért a babért több francia generális is vindikálja magának, de a história megállapította, hogy *Kitchener lord erőlyes fellépésére vették csak fel a franciák a harcot a Páris előtti marnai síkon* és Moltke tábornok, német vezérkari főnök távozása okozta a nagy német vereséget. A katonai szakírók egyöntetűen elismerik azt, hogy a német nagyvezérkar katasztrofális hibát követett el akkor, amikor Elzász-Lotharingiában a trónörökös hadseregéhez dobott néhány olyan hadosztályt, amelyet oda kellett volna vinni, a

hol a döntést akarta kikényszeríteni: a Páris ellen megindult előre törés alátámasztására. Elzászban tiszta defenzívára kellett volna szorítkozni, esetleg visszavonulni a Strassburg—Metz vonalra és minden erőt Kluck tábornokhoz küldeni, aki feltartóztatlanul nyomult előre Páris felé. *Azonban nem ez történt.* Az ingadozó Moltke lebecsülte a francia hadsereget, tévovázott, időt engedett a franciáknak, akik gyorsan levertek a gyenge csapatokkal előretörő Kluck tábornokot és mire a német nagyvezérkar belátta a végzetes hibát, már nem lehetett segíteni: a franciák megerősítették állásaikat, angol csapatok is érkeztek és az oroszok is elkezdtek a Keletporoszország elleni offenzívát.

Valamelyik küzdőfélnek vesztetnie kellett. Német rövidlátás, francia önbizalom... régi elfelejtett szavak. Ma már Herriot és MacDonald dolgoznak Joffre és Kitchener helyett és Marx meg Stresemann vigyáznak a német front egységére. Ezeknek a műveleteiből kevesebb szakkönyv fog megjelenni, de mindenesetre üdvösebb munkát végeznek, mint a tábornokok. A marnai csata már a múlté, tíz esztendő iszonyu nagy ideje mázsányi sullyal nehezedik emléke.

URANIA mozgószínház

Repríz!

A névtelen ember.

Kalandor film
10 felvonásban

I. és II.-ik rész összevonva

ma csütörtökön utoljára

Főszerepben: Harry Liedtke
és Huszár Károly (Puffi)

III.-ik és IV.-ik rész összevonva

10 felvonásban

pénteken és szombaton.

KOPRO háshajtócsokoládé

Vadászkürt kávéházban Aradon szombattól kezdve országoshírdő művész kvintet hangversenyez.

Aradi kereskedők a cluji kereskedő kongresszuson.

(Saját tudósítónktól.) A Sfatul Negustoresc aradi csoportja a cluji (kolozsvári) csoport meghívására most elhatározta, hogy a mintavásár alkalmával rendezett cluji kongresszuson két hivatalos delegátussal képviselteti magát. Rajtuk kívül még az aradi csoport nevében résztvesznek azok az aradi kereskedők is a kongresszuson, akik már elutaztak a cluji mintavásárra. A 11 és 12-én megtartandó kongresszus erdélyi jellegű lesz, bár a régi királyságbeli csoportok is képviseltetik magukat. A kongresszus tárgyalni fogja a Vadul Comercialt (kereskedők hathatósabb védelméről szóló törvényjavaslatot), a kényszer-egyezséget és a csődtörvényt módosító törvényjavaslatokat, a községi illetékek ügyét, a forgalmi adó eltörlését, követelni fogja a kereskedelem teljes szabadságának helyreállítását és ezeken kívül foglalkozik a Sfatul belső szervezeti ügyeivel. Az aradi csoport október közepén tartja közgyűlést, amelyen ugyanezek a kérdések kerülnek tárgyalás alá és foglalkoznak még a vámtarifa kérdésével is. Az októberi aradi közgyűlés az aradiaknak az ezután tartandó bucurestli országos kongresszuson való részvételét készíti elő. A most Clujra küldendő delegátusok személyében holnap állapodnak meg.

MOZI

xx „Tiszti becsület” bemutatója ma, csütörtökön az aradi Apollóban. „Tiszti becsület” címen izgalmas ötfelvonásos keleti drámát mutat be ma, csütörtökön az Apolló mozgósínház. A lebilincselő meséjű filmdrámát a Svenska-filmgyár művészi tökéletességgel rendezte és főszereplői Neggie Albanessi, Ivan Heggquist és Kunó Henning ebben a szerepükben világsikert arattak. A minden részletében izgalmas, exotikus dráma szombatig marad az Apolló mozgósínház műsorán.

xx Ma utoljára vetíti az aradi Uránia a Névtelen ember első és második részét. Seeligernek, „Voss Péter, a milliók tolvaja” című világhírű regényéből készült ez a nagyszabású film, amely felülmulia az eddig bemutatott összes kalandorfilmeket. A nagyszabású film főszerepeit Harry Liedtke, Huszár Károly (Pufi), Kaiser Titz Erich és Christian Mady alakítják utolérhetetlen művészettel. A hat részes, 30 felvonásos filmet az Uránia mozgósínház három részben mutatja be. Az I. és II. rész egy előadásban ma, csütörtökön, a III. és IV. rész ötszövevényes pénteken és szombaton kerül vetítésre.

xx Jönni „A kuruzsló”. Földes Imre színműve filmen. Főszerepben Várkonyi Mihály és Mary Kiel.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felolós szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Az aradi iparos- ifjak egyrészé szept. hó 14-én

(vasárnap) délután 3 órai kezdettel Schwarz Andor „Marilla” teraszán Strada Minervel (Ilona-uca) vőzén nagyszabású szüreti mulatságot rendez, melyre a n. é. közönség ezúton is tisztelettel meghívatik. Lesz: Szépség verseny értékes díjakkal. Amerikai árverés Szállásolás. Tánc reggelig. Beléptidij személyenként 10.— Lej vigalmi adó nélkül és reggelig érvényes. — A zenét Kenta János jóhírnevű zenekara szolgáltatja. — Izletes ételről, kiváló italokról gondoskodva van. 15088

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb anya, nagyanya, testvér és rokon

őzv. Palkovits Fülöpné szül. Róth Teréz,

hosszu és kinos szenvedés után 72 éves korában szerdán délután elhunyt. Temetése csütörtökön délután lesz Aradon a Calea Bihorului 2. számú gyászházból.

Nyugodjon békével!

Palkovits Sarolta, Palkovits András gyermekei. Róth József, Pollák Józsefné, őzv. Havas Hugóné, Weisz Sándorné testvérei. Vértess Imre unokája. Palkovits Andrásné menyje. Róth Józsefné, Judovics Lajosné, Breiner H. József, Fodor Mór, Havas Gusztáv, Róth Ernő, Róth Imre és Vas Manci rokonai. 5187

Csodás hatású aroszépítő és finomító a Földes-féle Margit és Madeline oreme.

Előbbi nappal, utóbbi éjjeli használatra. Eltűntet szőkeket és májfoltokat, atkákat (mitesszer) ráncokat és redőket. Az aro pár nap használat után üde, hamvas rózsaszínű lesz, arisztokratikusok eltűnnek. Zsíros aron bőlgynéket és uraknak ajánlunk HELACITOT. Minden nap használatra MARGIT-SZAPPANT és MARGIT-PUDERT. Dr. Földes gyógyszerár Arad

Olesó szállóeladás!

Paulson 2 kisholdas szálló. 100 lépésnyire a villamos megállótól, egy szoba, konyha verandás épület, pincével, modern felszereléssel, 150.000 Lejért eladó. Megbízott: „Uranul” iroda, Arad, főpostával szemben

Calea Saguna

(Varjassy Lajos-uca) azonnal átvehető 4 szobás lakásos magánház, 320.000 Lejért ELADÓ. Megbízott: „Uranul” iroda, Arad, főpostával szemben. 16050

Szines nyomtatványokat,

Etiquetteket, szines plakátokat, üzleti nyomtatványokat a szokásosnál szebb kivitelben készít

INGUSZ nyomda

ARAD, Str. Garagiale (Csiky Gergely-u.) 7-15. Telef.: 677.

4688

Butorokat részletre kedvező
fizetési feltételek mellett, **Garai Károly** butor raktárából.
3261 beszerezhető ARADON, Calea Banatului
(Asztalos Sándor-u.) 5/12.

ÉRTESÍTÉS!

Lipova szénsavas-vasas gyógy-
fürdő Igazgatósága a szobaárakat
szeptember 1-től kezdődőleg október 30-ig

**50 százalékkal
leszállítja!**

Ezáltal módot akar
nyújtani a szegényebb sorsú
osztálynak is a fürdő használatára. — A víz kitűnő gyógyhatású
rheuma-, csusz- és szívbántalmaknál, különösen női bajoknak.

Napl ellátás 70.— lejtől feljebb.

Norddeutscher Lloyd F. Missler

BREMA.

A legrégibb és legjobb hajós társaság. Szállít utasokat.

**Éjszak Amerika,
Canada,**

**Brazília,
Argentina, Cuba, Mexicoba, to-
vábbá Palestina, Afrika és Aus-
tráliába.**

Díjtalan felvilágosítást ad az

Aradi fiók Bulev. Reg. Ferdinand 63-65.
Telefon 851. 6017

Szenzációs új műsor Aradon a „Vademberben”

Teljesen új műsor keretében mártól kezdve Kész Rózi szubtrett és P. Réthy Irén komika lépnek fel. — Jazz-Band. — Parkett-tánc. — Reggel 3-ig nyitva.

Különleges gyermekfelvételek, női- és férfi portralt, levelezőlapok, utlevélképek a legmodernebb kivitelben készülnek

Bornstein photo-salonjában ARAD,
(uj Neuman-ház)

Oszi felöltő és ruha újdonságok legelőbb bevásárlási forrása **Julia PLESZ Gyula** központi női és gyermek ruhaáruháza Arad, Str. Col. Pirici 3. (Vörösmarty-u) a színház hátsó bejáratával szemben. Külön angol és francia mértéktáblázat. Kérem a címre figyelni!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjaztunk szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kiírt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse.

Házasság.

NŐSÜLNE: Huszonhét éves nagykereskedő. Bővebbet: Faragó, Budapest. 749

Alkalmazás.

SZAKACSNO, valamint szobaleány jó bizonyítvánnyal uricsaládhoz szeptember 15-re felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 700

JÓZANÉLETÜ Főmolnár keresek Gyóroki új malomban. 5118

FÉRFI Szabóságok a confectio szabóságához gépmunkára felvétetnek. Memózer ruhagyár. Arad Str. Muresianu 7-9. 10118

KERESÜNK elsőrendű gyalumestert, aki nagy Bolynder gyalugéppel már dolgozott és a ládamanipulációban is jártas. Ajánlatok a kor, eddigi működés és fizetési igények megjelölésével az Unió Erdőpar ghimesfajeti üzemvezetőség címére intézendők. 5145

JOB leány szobaleánynak és mindenféle főző felvétetik Arad, Bul. Dragalina (Apponyi ut) 14. sz. I. em. 5152

FÉRFI SZABOSAGHOZ 14 éven felüli fiúk tanulónak fizetéssel felvétetnek. Menczer ruhagyára Arad Str. Muresianu 7-9. 10119

ÜGYES önállóan dolgozni tudó fizetőleányt azonnali belépésre keres „Jeu-nessé” női divatszalon Arad, Bul. Gen. Dragalina 16. I. em. 8. 10118

GYERMEKKERTESZNŐ éves bizonyítványokkal állást változtatni óhajt. Megkeresések Rudolf Mosse (Sándor hírlapkiadó) Arad kéretnek. 10118

MEGBIZHATO leányt keresek 3 éves kis fiam mellé németül tudó előnyben. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 5165

MINDENES főző és perfect német nő egy gyermek mellé azonnala felvétetik Vas drogueria Arad. 15088

KIFUTOFIUT felvesz Paris Modellház. Arad. 10118

INTELLIGENS német leány irodai vagy más állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5168

Lakás.

EGY szoba és konyhas lakás butorral átadó. Arad Str. Virginia Hotaran 25. sz. 5161

URINO keres butorozott szobát, angol, olasz, francia, német órák ellenében. Cím „Nyelvtanár” Siria, postahivatal. 10118

Vétel és eladás.

ELADÓ jó karban levő gyermek ágy matraccal nagy üstház zománcozott üsttel, szoba hinta, gyermek járó szék, vas-kályha, lámpa. — Megtekinthető d. u. 2-4-ig. Cím: az Aradi Közlöny kiadóiban. 900

VILAGOS egyszemélyes hálószoba, 15-tűs gramofon 30 lemezzel olcsón eladó. Arad Str. Episcopul R. Ciorogariu (Vécsey-u.) 17. 15088

EZÜSTNYELÜ ÉBENFA BOT, bútortáskák, ékszerek, szőnyegek, csillárok, fű kabátok, dísz tárgyak, Biedermayer székek, szekrények, kredenz, trimó, hintaszék, fotelek, tükör, könyvszekrények, íróasztalok, asztalok, puffok, majolika asztalok, mozdó, antik török schal, schalon terítők, kézimunkastore, konyha ruhák, ágyhuzatok, gramofon 18 lemezzel, férfiruhák, stb. eladók. Arad Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

HASZNÁLT butorok eladók. Arad Calea Saguna (Varjassy Lajos-u.) 161. 16051

ZONGORA vagy pianó kerestetik bérbe. Cím „Uranul” Arad főpostával szemben. 16051

KERESZTHUROS koncert zongora olcsón eladó. Megbízott „Uranul” iroda Arad főpostával szemben. 16051

ÜVEGFAL jókarban, közepén ajtóval 2° méter eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 5166

BIZOMÁNYBA VESZÉK complete szobaberendezéseket, butorokat darabszámba, szőnyegek, ezüst, mü, antik, bronz és dísz tárgyakat, ékszereket, festményeket, fehérneműket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

KERESEK MEGVÉTELRE RÉGI (antique) szalagarnitúrát ANTIQUA Piata Mihai Viteazul No. 9. Arad. 4993

UJ balkaros cipész varrógép eladó. Arad Str. Vincetiu Babes 1. szám. 5151

Öltöny, kabát, raglán, kosztüm és ruha szövetek a legelőbb árban

WEISZ ARMIN divataruházában Arad, Piata A. Ianou 18. (Szabadság-tér).

Kabát és ruha varrást vállal a legizlésebb kivitelben **Lissem Sándor** angol francia divat-szalon Arad, Piata A. Ianou 2, Szabadság-tér.

A t. hölgyközönség b. tudomására adom, hogy: **gyermekruha műtermemet női szabósággal kibővítettem.**

Műhelyemben elsőrendű angol szabász vezetőse mellett a legjobb szabásu postmók, köppenyek, és ruhák készülnek. A legújabb angol és francia divatlapok megérkeztek.

Kérem b. látogatásukat és vagyok teljes tisztelettel: 5162

Deutsch Anna, Arad, Str. Alexandri 1. (Salacz-ucca).

Ezüst tárgyakért ékszerekért, törmekek arany és ezüstért, müfogakért **igen magas árakat fizet** **KUN JOZSEF** ékszerész Arad, Bulv. Regina Maria

Ingatlan.

BELVÁROS legszebb uccájába teljesen jókarban levő emeletes 4 lakasos ház óriási pincével, nagy kerttel 650 ever Lejért eladó. HAASZ iroda: Arad, Str. Romanului 5. (Zrínyi-ucca). 16525

Magánházat, nagyjövendelmű bérházat, földet, malmot bérbe és eladásra kóvetit „ARGUS” Arad, Str. Eminescu 1.

Ellátás.

KÉT iskolás gyermek teljes ellátást nyerhet Szűszerné. Arad Str. Consistorului 10-40. 5170

Legjobb diáksapka

kapható. **WURZEL TESTVÉREK** ARAD, Piata Plevnei (Arpád-tér) 2. sz. Ugyanott javításokat is elfogadunk.

Eladó házak elfoglalható lakásokkal legelőbban Aradon Haasz-iroda utján vehetők. Strada Romanului 5. 16524

Figyelem!

A belváros közelében 2 uccára nyíló kettős sarok üzletház, elfoglalható üzlethelyiséggel és lakással, nagy uccai fronttal, tökéletesre kiépítve alkalmas, előnyös árban eladó.

Értekezni lehet: Haasz Albert Ingatlanforgalmi irodájában Arad, Str. Romanului 5. (Zrínyi-ucca). 16524

Alkalmi szőlő vételek!

Ghirocon 4 hold uri szőlő kolnával, teljes felszereléssel. — Sirian (Világoson) 2 kat. hold szőlő kolnával, felszereléssel, 130 ezer Lejért. — Covasint-on 4 hold szőlő kolnával, felszereléssel, 300 ezer Lejért. — Paulison 3 kat. hold szőlő kolnával, felszereléssel. — Paulison 12 kat. hold uri szőlő villával, teljes felszereléssel. — Maderat-on 2 kat. hold szőlő kolnával, felszereléssel. — Covasint-on 7 kat. hold uri szőlő kolnával, felszereléssel, mindidei termésel, eladók. Értekezni lehet: Haasz-irodájában, Arad, Strada Romanului 5. (Zrínyi-ucca). 16525

Figyelem!

A főter legforgalmasabb pontján levő 2 szobából álló uccai helyiség — Orvosnak, ügyvédnek, irodának vagy iparvállalat céljaira kiválóan alkalmas, elköltözés miatt sürgősen eladó. Megbízott Haasz Albert irodája Arad, Str. Romanului 5. (Zrínyi-ucca). 16524

Épületek tervezését, építését, átalakítását

olcsón

vállalja

Koch Károly

okl. építésmérnök

ARAD,

Str. Alexandri (Salacz-u) Solymos ház -

„Rudolf Mosse 9130”

Soha nem létezett olcsóság!

Arad, Calea Saguna (Varjassy Lajos-uccában) sarok magánház elfoglalható 4 szobás lakással, kerttel, 250,000 Lejért sürgősen eladó 8388

„Argusnál”

Arad, Str. Eminescu (Deák F.-u.)

1920 terméshéves mensesi ó-bor

vörös (édes fálásszu) és fehér (sovignon, bakaton, kadarka) circa 130 Hl. erős, édes uriborok. Csak finom árura reflektálók figyelmében. — Cím:

BUZDUGAN bankigazgató, Oraştie (Szászváros)

Naponta inditunk futárt Clujra (Kolozsvárra). Magyar és cseh vizumot **Sándor** (volt Kelet) hírlapkiadó, Arad, Bul. Regina Maria 10. Hajós-gyógytár mellett. 36 óra alatt szerzünk.